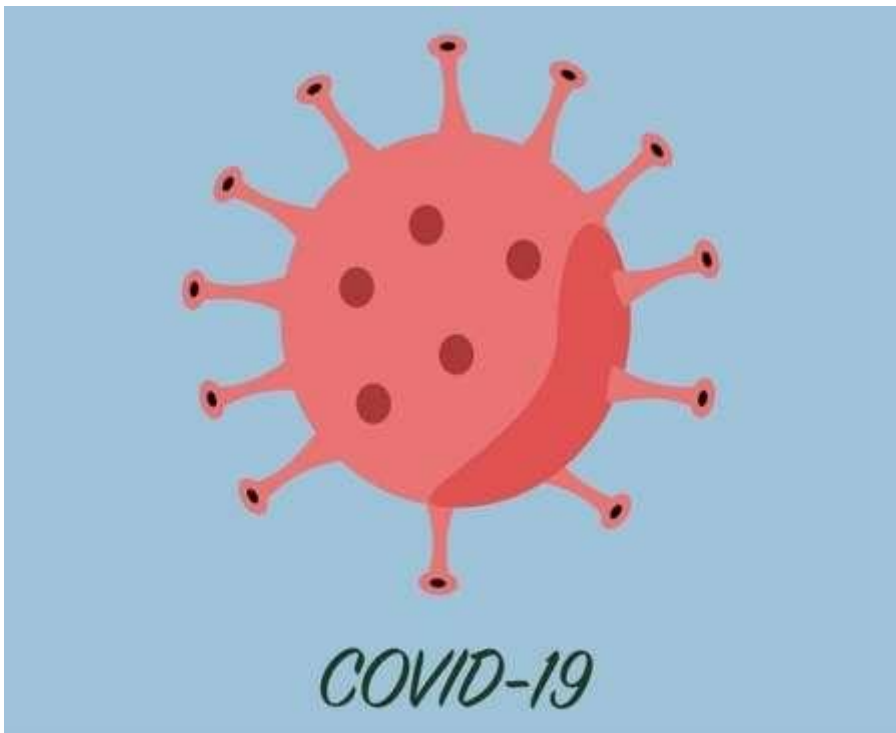

Uitvaarten in coronatijd: do's en don'ts

09 apr. 2020

We kunnen nog steeds thuis opbaren en uitvaartplechtigheden organiseren voor minder dan 30 personen als de aanwezigen 1,5 meter afstand tot elkaar bewaren. Consumpties zijn niet toegestaan.

Juist nu is het belangrijk nabestaanden extra te ondersteunen. De uitvaartverzorgers weet wat niet kan, maar zoekt graag de mogelijkheden van wat juist nu wel kan. Dit kan op allerlei manieren, ook binnen de regels van het RIVM. Een extra detail, een extra gebaar maakt een wereld van verschil voor nabestaanden. Dat kan bij het opbaren, door een erehaag te vormen, tijdens een uitvaart, door livestreaming, foto's of filmopnames te maken maar ook wellicht achteraf in een latere herdenkbijeenkomst. Als nabestaanden terugkijken op een uitvaart, dan zouden ze moeten denken: ja, dat was zwaar en heftig, maar wat heeft die uitvaartverzorgers dat goed opgepakt voor ons, we voelden ons gesteund.

Risico op besmetting

Het coronavirus wordt vooral overgedragen door hoesten en niezen. Het virus verspreidt zich via kleine druppeltjes uit de neus en mond van iemand die ziek is. Hoewel een virus altijd een mens of dier nodig heeft om 'in leven te blijven', kan het ook voor een bepaalde periode buiten het lichaam overleven.

Overledene

Na overlijden is een lichaam zo goed als niet meer besmettelijk. Het kan bij andere lichamen gekoeld worden, er mag thuis worden opgebaard en naasten kunnen afscheid nemen. U neemt de beschermingsmaatregelen die u altijd moet nemen, met name bij de verzorging en het overbrengen.

Via materialen

Het virus kan worden overgedragen als een besmet persoon bijvoorbeeld boven een pen niest, een ander deze pen ook aanraakt en vervolgens met de handen zijn gezicht aanraakt. Afhankelijk van het type oppervlak, de temperatuur en de luchtvochtigheid, kan het virus enkele uren tot enkele dagen besmettelijk blijven. Het is daarom belangrijk ook deze manier van overdracht te stoppen en oppervlakken en spullen die worden aangeraakt – door mogelijk besmette personen – goed schoon te maken. Dit kan met gewone huishoudelijke schoonmaakmiddelen.

Bestuursteam coronavirus

De branche heeft een bestuursteam coronavirus ingesteld dat de richtlijnen van [overheid](#) en [RIVM](#) vertaalt naar de uitvaartbranche.

Hieronder leest u algemene adviezen en adviezen voor verschillende onderdelen van het uitvaartproces. Daarna beantwoorden we enkele veelgestelde vragen. Alle informatie wordt steeds geactualiseerd volgens de laatste aanwijzingen van overheid en RIVM.

Algemene adviezen

Het bestuursteam coronavirus geeft de volgende dringende adviezen:

- Voor rouw- of condoleancebezoek gelden dezelfde restricties als voor uitvaarten: maximaal 30 personen (inclusief medewerkers);
- In thuisituaties mogen niet meer dan drie bezoekers tegelijkertijd ontvangen worden en zij moeten een onderlinge afstand van 1,5 meter houden, uitgezonderd leden van eenzelfde huishouden: zij hoeven geen afstand te houden van elkaar;
- In plaats van handen schudden kunt u nabestaanden condoleren door bijvoorbeeld uw hand op uw hart te leggen en de condoleance uit te spreken. Ook het namasté gebaar is tegenwoordig een mooi geaccepteerd gebaar om uw medeleven te uiten.

Bij een melding

Uitvaarten telefonisch of online regelen (beeld/videobellen via Skype, Zoom, Google Hangouts etc). De gemaakte afspraken bevestigt u per e-mail waarbij u de opdrachtgever vraagt deze mail voor akkoord te bevestigen.

Bij een overlijdensmelding vraagt u of er aanwezigen zijn die koorts hebben, zich griepig voelen of verkouden zijn of veel hoesten en/of niezen.

U kunt daarbij aangeven waarom u dit vraagt:

Iedereen in Nederland heeft de verantwoordelijkheid om besmetting met Covid-19 te vertragen door sociale onthouding en contact te mijden met mensen met ziekteverschijnselen die op besmetting met het coronavirus kunnen wijzen. Ook u en uw medewerkers willen daaraan een bijdrage leveren. Het werk in de uitvaartbranche moet - net als in de zorg - door kunnen gaan. Voorzichtigheid is geboden en daarom moeten u en uw medewerkers elke keer deze vragen aan de nabestaanden stellen om het risico zo veel mogelijk te beperken.

Verzorgen en opbaren

Ophalen en overbrengen uit thuissituatie

- Verzoek alle aanwezigen om 1,5 meter afstand van u te nemen;
- Ga zonder nabestaanden naar de ruimte waar de overledene ligt;
- Verricht daar uw gebruikelijke werkzaamheden en verlaat het pand;
- Reinig direct uw handen met desinfecterende handgel.

Verzorgen van de overledene

- Doe de verzorging van de overledene zonder nabestaanden;
- Maak het gezicht en de handen van de overledene extra goed schoon zodat nabestaanden die veilig aan kunnen raken.

Ritueel bewassen

De bewassing wordt door maximaal twee personen gedaan, zonder de hulp van nabestaanden: met meer mensen is het niet mogelijk om 1,5 meter afstand te houden. Nabestaanden kunnen in de bewassingsruimte worden toegelaten als er voldoende ruimte is om 1,5 meter afstand van elkaar te houden. In de praktijk zal het erop neer komen dat men per toerbeurt de bewassingsruimte kan ingaan.

Thuisopbaring

Het RIVM vermeldt op de website dat thuisopbaren mogelijk is, zowel in een open als een gesloten kist, als met een bedkoeling op bed. Zie hiervoor deze [link](#).

24-uurkamers

Nabestaanden kunnen gebruik maken van 24-uurskamers. Professionals gaan deze kamers niet binnen als nabestaanden aanwezig zijn.

Plechtigheden, crematorium en begraafplaats

Crematoria en begraafplaatsen volgen de richtlijnen van het RIVM strikt op. Zij hebben autonome bevoegdheid en kunnen hun eigen aanvullende beslissingen hierin nemen. Zie voor meer informatie de websites van [LOB](#), [LVC](#).

Algemeen

- Maximaal 30 personen aanwezig (inclusief medewerkers);
- Aanwezigen bewaren 1,5 meter afstand van elkaar, uitgezonderd leden uit hetzelfde huishouden (die kunnen wel naast elkaar zitten, staan en elkaar omhelzen);
- Geen consumpties;
- Mensen die ziekteverschijnselen vertonen, die kunnen duiden op coronabesmetting, worden geweerd;
- Zorg voor voldoende papieren zakdoekjes en afvalbakjes om ze na gebruik in weg te kunnen gooien.
- Na een plichtigheid hoeven alleen contactoppervlakten die in aanraking met aanwezigen zijn geweest gereinigd te worden, zoals stoelen en het sanitair.

Besmetting

Nabestaanden die besmet zijn verblijven verplicht in quarantaine en kunnen een uitvaart niet bijwonen. Het RIVM maakt een uitzondering voor nabestaanden in de eerste graad, als hun gezondheidstoestand het toelaat en zij weinig klachten hebben (geen koorts en niet hoesten), kunnen zij met een chirurgisch mondneusmasker aanwezig zijn.

Het bestuursteam coronavirus adviseert dringend om geen besmette mensen bij uitvaartplechtigheden toe te laten. Eventueel kan voor hen wel een apart afscheidsmoment georganiseerd worden (uiteraard met gebruik van beschermingsmiddelen).

Dragen en begeleiden overledene

Bij het dragen of begeleiden van de kist moet anderhalve meter afstand worden bewaard (behalve als het leden uit één huishouden betreft). In de praktijk kunnen vier nabestaanden wél een rijdende baar begeleiden. Als zij de kist zelf in de rouwauto willen tillen, zal de chauffeur niet (fysiek) helpen, maar dit wel met instructies kunnen ondersteunen. Dit geldt ook voor een begraafplaatsbeheerder bij het op het graf zetten en laten dalen.

Voor dit laatste heeft een graflift momenteel de voorkeur. Eventueel kan met touwen gedaald worden: als het kan met vier personen, als het moet met zes.

Professionele dragers kunnen wel met zessen komen, maar nemen ook de anderhalve meter afstand in acht en lopen daarom niet alleen naast, maar ook voor en achter de kist.

Cruciaal beroep

Alle professionals in de primaire uitvaartbranche behoren officieel tot de cruciale beroepsgroepen en kunnen gebruik maken van de kinderopvangregeling voor die beroepsgroepen. Voor toeleveranciers geldt een aanpak op maat: bij dreigende tekorten (bijvoorbeeld van kisten) vallen zij onder de cruciale beroepen.

Waar het gaat om het testen van medewerkers op Covid-19 ziet het Ministerie van VWS de uitvaartzorg niet als een kritische zorgfunctie. Op 6 april liet het Ministerie de branche weten: *We begrijpen dat continuïteit van de uitvaartsector van belang is. Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen de cruciale beroepen en de kritische zorgfuncties in relatie tot het testbeleid. Ik heb het RIVM gevraagd om een reactie op uw vraag. Het RIVM geeft aan: 'De uitvaartbranche valt niet onder de kritische zorgfuncties. Als de continuïteit van de uitvaartzorg in algemene zin echter onder druk komt te staan door thuiszittend personeel, dan horen we dat graag en zullen we dat mee-overwegen in toekomstige overwegingen bij het testbeleid.'*

Update: 9 april 2020